

W kosmiczną podróż: Ziemia, Księżyc i satelity!

Czas trwania	45 minut
Poziom	Klasy 1-3 Szkoły Podstawowej
Cele lekcji	Cel ogólny: Zapoznanie uczniów z podstawowymi ciałami niebieskimi widocznymi na niebie (Słońce, Księżyc, planety, gwiazdy) i rozbudzenie ciekawości poznawczej związanej z kosmosem. Cele szczegółowe (uczeń): • Wymienia nazwy podstawowych ciał niebieskich (Słońce, Księżyc, planety naszego układu słonecznego, gwiazdy). • Wskazuje Księżyc jako naturalnego satelitę Ziemi. • Rozróżnia dzień i noc na podstawie obecności Słońca lub Księżyca i gwiazd. • Opisuje proste cechy Księżyca (jest skalisty, świeci światłem odbitym, krąży wokół Ziemi). • Wyjaśnia w prosty sposób, dlaczego Księżyc zmienia swój kształt (fazy Księżyca – bez nazywania ich, jedynie obserwacja). • Rozwija kreatywność poprzez pracę plastyczną. • Współpracuje w grupie.

Realizowane treści podstawy programowej (wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna)	Edukacja przyrodnicza: <u>Obszar:</u> "Dostrzeganie zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym i ich przyczyny" • Uczeń obserwuje zmiany w przyrodzie wynikające z ruchu Słońca i Księżycy (np. dzień i noc, zmiany kształtu Księżycy). • Uczeń nazywa pory dnia. <u>Obszar:</u> "Wzbogacanie wiedzy o świecie przyrodniczym" • Uczeń nazywa i opisuje wybrane elementy przyrody nieożywionej (Słońce, Księżyc, gwiazdy). • Uczeń określa, co jest źródłem światła i ciepła dla Ziemi. Edukacja plastyczna: <u>Obszar:</u> "Wykonuje prace plastyczne z zastosowaniem różnorodnych materiałów i technik" • Uczeń posługuje się różnorodnymi materiałami i technikami plastycznymi. Edukacja społeczna: <u>Obszar:</u> "Rozwija postawy sprzyjające aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym" • Uczeń współpracuje w zespole.
Metody pracy	• Podające (pogadanka, opowiadanie) • Problemowe (pytania skłaniające do myślenia) • Praktyczne (działania plastyczne, obserwacja symulacji) • Aktywizujące (burza mózgów, zabawa ruchowa)
Formy pracy	• Zbiorowa (cała klasa) • Grupowa • Indywidualna

Potrzebne materiały

- ☐ Ilustracje/zdjęcia/karty obrazkowe przedstawiające Księżyc (różne fazy),
- ☐ Film edukacyjny (krótka animacja) wprowadzający w świat kosmosu z Księżycem w centrum uwagi.
- ☐ Latarka (symulacja Słońca), piłka ping-pong (symulacja Księżyca), piłka duża (symulacja Ziemi).
- ☐ Kartki papieru (granatowe lub czarne), żółte i białe kredki/pastele, brokat, naklejki z gwiazdkami.
- ☐ Nożyczki, klej.
- ☐ Tablica interaktywna/rzutnik.

Przebieg lekcji

Czas trwania	Opis	Uwagi
5 minut	Wprowadzenie. - Nauczyciel wita uczniów i zaprasza do "kosmicznej podróży". - Pytanie do dzieci: - "Jak myślicie, co to jest kosmos?" - Co możemy zobaczyć na nocnym niebie?" - Krótką animacja o Księżycu.	Film w materiałach
10 minut	Księżyc – satelita – towarzysz Ziemi. - Nauczyciel pokazuje ilustrację Księżyca. - Pytania: - Kiedy widzimy Księżyc? - Czy on świeci tak jak Słońce? - Co dziwnego możemy zauważyć obserwując Księżyc?"	

	• Demonstracja faz Księżyca: Nauczyciel za pomocą latarki (Słońce) i piłki (Księżyc) oraz większej piłki (Ziemia) pokazuje, dlaczego Księżyc zmienia swój wygląd na niebie (ustawienie ciał niebieskich, oświetlenie). Uczniowie obserwują, jak zmienia się oświetlona część Księżyca. Nauczyciel wyjaśnia, że Księżyc sam nie świeci, tylko odbija światło Słońca.	
5 minut	Księżycy – satelity innych planet. • Nauczyciel pokazuje ilustrację księżyców Jowisza, Saturna i innych planet. Pytania: "Kiedy coś możemy nazwać satelitą"	
15 minut	Działanie plastyczne – "Moje księżycowe niebo": • Nauczyciel rozdaje ciemne kartki papieru. • Zadanie dla uczniów: "Stwórzcie swoje księżycowe niebo!" Uczniowie rysują na kartkach Księżyc (różne kształty), planety z księżycami, gwiazdy (kredkami, brokatem, naklejkami). Można wyciąć kształt Księżyca i gwiazd z żółtego/białego papieru i nakleić. • Podczas pracy nauczyciel przechodzi między uczniami, obserwuje, pomaga i rozmawia o ich pracach.	
10 minut	Podsumowanie i pożegnanie:	

	• Uczniowie prezentują swoje prace "nocnego nieba". • Pytanie do dzieci: – "Co dzisiaj odkryliśmy w kosmosie?" – Co najbardziej Wam się podobało?" • Nauczyciel chwali uczniów za aktywność i kreatywność.	

Zadanie domowe (opcjonalne)

Wspólnie z rodzicami obserwujcie wieczorem niebo i spróbujcie odpowiedzieć na pytanie, czy widać Księżyc, czy nie i dlaczego?

Ewaluacja

- Obserwacja aktywności podczas zajęć.
- Omówienie prac pod kątem zrozumienia tematu.
- Pytania podsumowujące lekcję.

Materiały dodatkowe

Animacja faz Księżyca: <https://science.nasa.gov/moon/moon-phases/>

Notatki

Autor scenariusza: Zbigniew Grabowski

Opracowanie graficzne: Sławomir Żebracki

Realizacja: Fundacja Antares

Scenariusz lekcji powstał w ramach projektu “Odkrywcy Wszechświata” współfinansowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Ministerstwo
Edukacji Narodowej
